

I.

Nagyanyám mindig azt mondogatta, a mi kis városunknál nincs csodálatosabb hely az egész világon, nem is tudná sehol máshol elképzelni az életét, csakis itt Hallowstone-ban, ahol az emberek tisztelik egymást és segítenek egymásnak, ahol rend és békesség honol, ahol szépek a házak, tiszták az utcák, és ahol a legmagasabbra tör az égbe a templomtorony – bár ez utóbbi állítás már nagyanyám fiatalkorában is mindössze megyei viszonylatban volt igaznak mondható, s akkor is csak az 1821. esztendőig, amikor is a szomszédos Rackswill felépíttette lélegzetelállítóan magas tornyú templomát, ráadásul nem is egy, hanem mindjárt két toronnyal, nagy felzúdulást és nem kevés epés megjegyzést váltva ki az egész vidéken.

A Hallowstone főutcáján álló házat, ahol anyai nagyszüleimmel együtt laktunk, nagyanyám nagyapja, Roderick Molders órásmester építtette. Ővé volt az első órásműhely az egész vidéken, s ő készítette nemcsak a Hallowstone-i, de a közeli Inglefordi és Rackswilli templomok toronyóráit is. Nagyanyám gyakran mesélt róla, csendes, szorgos embernek festette le, akit mindenki szeretett és tisztelt a városban. A cégére még az én gyermekkoromban is ott lengett az órásműhely ajtaja felett, minden nemzedék gondosan ápolta és fényesítette, nem változtattak rajta semmit, még mindig ugyanolyan volt, amilyennek Molders ükapám közel száz éve a saját két kezével megfestette. Csak a kis kirakat feletti cégéttábla szövege válto-

zott az évtizedek alatt: előbb *R. Molders órásmester*, azután *Molders és Fia Órásműhelye*, végül *Molders utóda Rafferty órásmester* állt rajta. A Rafferty név nagyapámat jelölte, aki tizenöt évesen inasként állt be dolgozni dédapámhoz, aztán egy évtizeddel később feleségül vette nagyanyámat, házasságkötésüket követően pedig teljes jogú társ lett a családi vállalkozásban.

Abban az időben nem volt szokatlan az ilyen változás: egy nemzedékkel korábban az utca végén álló kovácsműhely tulajdonosa, Jeremiah Pross mester is a segédjéhez, John Pickeringtonhoz adta feleségül a leányát, Matildát – ők lettek később apai nagyapám, Samuel Pickerington szülei.

Nagyanyámnak így valóban minden oka megvolt rá, hogy otthon érezze magát Hallowstone-ban, Katie és én pedig már azt is elmondhattuk magunkról, hogy szinte az egész város a rokonunk: a Molders-Rafferty- és a Pickerington-ág bennünk megtestesülő egyesülésének köszönhetően alig akadt olyan család a városban, amellyel ne álltunk volna legalább szegről-végről rokonságban. Hallowstone felnőtt lakosságának több mint felét „néninek” és „bácsinak” szólítottuk, s a szomszédos településeken is szép számmal akadtak rokonaink.

Nem voltunk gazdagok, de kényelmes jómódban éltünk, cselédet és bejáró asszonyt tartottunk, mindig bőven volt ennivaló az asztalunkon, mindig telt új ruhára és cipőre, apánk pedig előszeretettel mondogatta, hogy tisztességes hozományra számíthat majd, aki egyszer elvisz minket a háztól.

Városunk a liverpooli kikötő közelségének köszönhette felemelkedését: az észak felől a hatalmas hajókhoz igyekvő kivándorlók általában Hallowstone-ban álltak meg utolsó pihenőre. A kereskedők nap mint nap hatalmas forgalmat bonyolítottak: olcsón felvásárolták az Újvilágba készülő utasok feleslegessé vált holmijait és drágán adtak el nekik mindent, amiről el tudták hitetni velük, hogy feltétlenül szükséges az útra. A Hallowstone-i patikus például azt hirdette,

hogy az általa készített csodacseppekkel megelőzhető a tengeri-betegség – tehetette ezt minden kockázat nélkül, hiszen amennyiben a szer mégsem bizonyult volna hatásosnak, Amerikából akkor sem jött volna vissza senki panaszt tenni és visszakövetelni a pénzét.

A virágkor azonban nem tartott sokáig. A város hanyatlása – amely már az én gyermekkoromban is érezhető volt, bár a lakosság többsége akkor még átmenetinek gondolta és reménykedett a jobb idők visszatéréseben – különös módon az egyház ténykedésének eredménye volt. A hallowstone-i lelkész, bizonyos Mr. Fenton ugyanis még valamikor az 1830-as évek elején olvasott egy cikket valamelyik teológiai folyóiratban arról, milyen istentelen dolog a vasútnak elnevezett új találmány, amely valójában az ördög műve és halálos veszélyt jelent az emberiségre. A cikk szerzője, mint azt Mr. Fenton lépten-nyomon idézte, a Bibliából vezette le, hogy ha Isten azt akarta volna, hogy az ember ilyen sebességgel legyen képes haladni, akkor a maga végtelen bölcsességében bizonyára szárnyakkal teremtett volna bennünket, mivel azonban nem így történt, abból egyértelműen és cáfolhatatlanul következik, hogy a vasút, mint közlekedési eszköz, maga a megtestesült istenkáromlás, ráadásul azok a szerencsétlenek, akik minden figyelmeztetés ellenére mégis a közlekedésnek ezt az új módját választják, olyan láthatatlan belső sérüléseket szenvednek a hatalmas sebességtől, hogy az utazás után nem sokkal búcsút is fognak mondani a földi árnyékvilágnak.

A vasútról persze Hallowstone-ban is hallott mindenki, de Mr. Fenton szavainak senki nem szentelt nagyobb figyelmet egészen addig, amíg egy napon mérnökök és földmérők nem érkeztek Sir Anthony Hamiltonhoz, akinek családja évszázadok óta birtokolta a Hallowstone környéki földeket. Az öreg Sir Anthony már évek óta

egyedül élt a várostól két mérföldre álló kastélyában, nem járt sehová és ő sem hívott meg soha senkit – a környékbeli pletykák szerint a család az öregúr folyamatosan romló elmeállapotát akarta elrejtteni a világ elől azzal, hogy egy komornyik és egy ápolónő társaságában gyakorlatilag bezárták a vidéki rezidenciára. Az egyetlen látogató, aki mégis bebocsátást nyert a magas falak mögé, sajnálatos módon éppen Mr. Fenton volt, aki kötelességének érezte, hogy lelki támaszt nyújtson a beteg öregembernek. Ezek után el lehet képzelni, milyen fogadtatásra találtak a vasúttársaság képviselői a kastélyban: a szellemileg már teljesen leépült Sir Anthony a végtelenül korlátozott és maradi Mr. Fenton hatására szóba sem állt velük, hanem kerek perec kijelentette, hallani sem akar arról, hogy a Liverpoolt az északi országrésszel összekötő új vasútvonal az ő birtokán haladjon keresztül. Mr. Fenton, aki természetesen jelen volt a találkozón, nyomban papírra is vetette az elutasító nyilatkozatot, amelyet Sir Anthony azonnal aláírt és átnyújtott – a pletykák szerint egyenesen odahajított – a vasúttársaságot képviselő két mérnöknek. A szerencsétlenek persze hüledeztek, próbálták magyarázni, hogy a vasút a jövő egyetlen lehetséges útja, Sir Anthony azonban meghallgatni sem volt hajlandó őket, végül pedig már azt rikácsolta, hogy ha nem hagyják el azonnal a kastélyt, a kutyákat fogja rájuk uszítani – a kastély egyik cselédje legalábbis így mesélte másnap a hallowstone-i kocsmában.

A vasúttársaság nem adta fel azonnal, megpróbálkoztak a városi tanáccsal is, de ott is kudarcot vallottak. A tanács tagjainak többsége maga is hajlott korú volt, nem szerették az újdonságokat és veszélyt láttak mindenben, ami eltért a megszokottól, ráadásul évek óta duruzsolt a fülükbe Mr. Fenton – egy szó mint száz, végül kis többséggel ugyan, de leszavazták, hogy az új északi vasútvonal útba ejtse Hallowstone-t. A vasúttársaság ekkora ellenállás láttán nem is próbálkozott tovább, hanem egyszerűen átrajzolták a tervezett

nyomvonalat, kihagyva belőle a mi környékünket – megpecsételve ezzel a város sorsát.

Beszélték, hogy Sir Anthony Londonban élő fiai a történekről értesülve a fejüket verték a falba mérgükben, amiért nem helyeztették már évekkel korábban gyámság alá a vén bolondot, még a vasúttársaságot is megkeresték és megpróbálták jóvá tenni a dolgot, de már késő volt. Más földbirtokosok és más városok ugyanis nem voltak ilyen szűk látókörűek, és alig egy héttel azután, hogy elhagyták Hallowstone-t, a vasúttársaság képviselői már alá is írták az első megállapodásokat a nem egészen tíz mérőfölddel távolabb fekvő Brokerlow városi tanácsával és az ottani földbirtokossal, Sir Wesley Richwallerrel.

Mr. Fenton ezt követően minden áldott vasárnap kiprédikálta a templomban, milyen szörnyű vég vár Brokerlow-ra, és hogy minden bizonnyal Sir Wesley is a pokol tüzén ég majd méltó büntetésül, amiért a birtokára engedte ezt a szörnyűséget. Így ment ez heteken át, egészen addig, amíg Sir Wesley megelégte a helyzetet és hivatalos panaszt tett a püspöknél Mr. Fenton ellen. A panasz kivizsgálására Manchesterből küldtek ki egy fiatal kora ellenére már komoly hittudósnak számító egyházi méltóságot – az okosabb hallowstone-i polgárok már akkor megsejtették a vizsgálat kimenetelét, amikor kiderült, hogy az úriember vonattal érkezik Manchesterből Liverpoolba. Nem is tévedtek: a püspöki megbízottnak elég volt egyetlen rövid beszélgetés Mr. Fentonnal, némi kérdezősködés a városi tanács tagjainál, aztán már indult is jelentést tenni a felsőbbségnek, két hét múlva pedig már érkezett is az új lelkész Hallowstone-ba, míg Mr. Fentont a hivatalos indokolás szerint hajlott korára visszavezethető súlyos egészségromlása miatt azonnali hatállyal felmentették és egy visszavonult lelkészeknek fenntartott egyházi otthonba küldték.

Pickerington nagyapám aznap este ájtött hozzánk és bejelentette, hogy eladja a kovácsműhelyt. Ott ültünk mindannyian a nagy vacsoraasztal körül, és bár még kisgyermek voltam, máig él az emlékezetemben a jelenet, ahogyan hirtelen dermedt csend borult a szobára. Apám, aki egész életében arra készült, hogy egy napon majd átveszi a műhelyt, úgy meredt nagyapámra, mintha nem tudná eldönteni, az öregnek elment-e az esze, vagy csak valami ízetlen tréfával próbálkozik. Mellette anyám ült halottsápadtan, tágra nyílt szemmel, mindig példás önuralmú nagyanyámnak pedig a szó szoros értelmében tátva maradt a szája. Egyedül Rafferty nagyapám bólogatott szomorúan, mint aki nagyon is megérti, mit érezhet a másik.

– Papa, miről beszélsz? – szólalt meg végül apám halkán. – Mit jelentsen ez? Nem gondolhatod komolyan!

Nagyapám azonban állhatatos maradt.

– Eladom – felelte nyugodtan. – Mire megörökölnéd, úgysem érne már semmit.

– Még hogy nem érne semmit? – kapcsolódott be anyám is. Szokatlanul éles volt a hangja, eddig csak akkor hallottuk ilyenek, ha valamelyikünk nagyon rossz fát tett a tűzre, vagy ha nagy ritkán a cselédet szidta le valamiért. – Hogy mondhat ilyet? Annyi munkájuk van, hogy ki sem látszanak belőle! Négy segéddel dolgozik, az Isten áldja meg!

Nagyanyám szemrehányó pillantást vetett rá, aztán felénk intett a fejével, mintha figyelmeztetni akarná, hogy a gyerekek is jelen vannak, de anyám nem is figyelt rá.

– Az a műhely nemzedékek óta a családé! – folytatta felindultan. – Nem adhatja el csak úgy, mint egy lovat vagy egy tehenet!

Apám közben lassan felocsúdott első döbbenetéből, s érvekkel igyekezett vitatni nagyapám döntését.

– A műhely nagyon jól jövedelmez, Papa – magyarázta erőltetett türelemmel. – Nem tudom, miből gondolod, hogy valaha is érték-

telen lesz. A legjobban felszerelt és a legügyesebb emberekkel dolgozó kovácsműhely az egész vidéken. Mindig lesz bőven elég munkánk, a kivándorlók naponta több tucatnyi szekérral érkeznek, azokat az igáslovakat mindig nálunk fogják patkoltatni!

Nagyapám lassan megrázta a fejét.

– Már nem sokáig, fiam – mondta tompán. – Még néhány év és újra csak a helybeliek fognak betérni hozzánk.

– Talán azt hiszi, egyszerűen megszűnik a kivándorlás, egyik napról a másikra? – csattant fel anyám. – Nem olvas újságot? Naponta tucatnyi hajó indul az Újvilágba! Ugyan hol haladna el az a sok kivándorló, ha nem itt? Mindig is itt vezetett át a liverpooli országút!

Katie és én csak ültünk a helyünkön nagy ijedten. Fogalmunk sem volt, miről vitáznak a felnőttek, de azt mindketten éreztük, hogy valami nagyon nagy dologról van szó, és a szüleink nagyon nem értenek egyet nagyapánkkal.

Katie megfogta a kezemet az asztal alatt, én pedig hálásan kapaszkodtam belé. Nem sok hiányzott, hogy elsírjam magam.

– Hidd el, Edith, nemrégiben még magam sem gondoltam volna, hogy egyszer erre is sor kerül. – Nagyapám szomorúan, de eltökélten nézett anyám szemébe. – Most még nagyon jó áron adhatok túl rajta. A pénzből, amit kapok érte, nemcsak a ti jövőtök, de még a gyerekeiteké is biztosítva lesz.

– De mégis, miért? – faggatta apám. – Miből gondolod, hogy el fogja veszíteni az értékét? Kovácsokra mindig szükség lesz, és ahogyan Edith is mondta, a kivándorlókat szállító fuvarosok mindig nálunk fogják patkoltatni a lovaikat!

Nagyapám nagy levegőt vett.

– Elmagyarázom, Bertie, és nagyon kérlek, ne hidd, hogy valaha is rosszat akarnék neked! Az egyetlen fiam vagy. Mióta csak megszülettél, mindig is úgy terveztem, hogy egy napon átveszed majd tőlem a műhelyt, ahogyan egykor én is átvettem nagyapádtól. De nemso-

kára új világ kezdődik itt, fiam. Jövő hónapban építeni kezdik az új északi vasutat. Még néhány év, és a kivándorlók mind vasúton mennek majd a kikötőbe. Sokkal gyorsabb lesz nekik és még olcsóbb is, azt mondják.

Nagyanyám nem bírta tovább és hangosan közbeszólt.

– A vasút miatt akarja eladni a műhelyét, Mr. Pickerington? Komolyan azt hiszi, hogy a vasút valaha is át fogja venni a fuvarosok helyét? Hiszen még meg is betegszik, aki felszáll rá!

– Manchester és Liverpool között évek óta jár a vonat, és még soha senkinek nem esett baja a sebességtől. Ha történt volna ilyen, biztosan megírták volna az újságok – magyarázta nagyapám türelmesen. – És igen, komolyan úgy hiszem, még néhány évtized, és a vasút teljesen át fogja venni a fuvarosok helyét. Talán én már nem érem meg, de nem akarok kockáztatni. Most még nagyon jó árat kaphatok a műhelyért, őszintén szólva még többet is, mint amennyire én magam tartom az értékét, de ez nem lesz mindig így. Ha a kivándorlók eltűnnek és csak a helyiek maradnak, el kell küldenünk a segédeket, legfeljebb egy inasra futja majd. Nem akarom, hogy öregkoromra feléljem minden megtakarításomat és semmit ne tudjak hagyni rátok, csak egy kis falusi kovácsműhelyt, ami éppen annyit jövedelmez, hogy szerényen megélhettek belőle.

Ez volt az a pillanat, amikor anyánk elsírta magát, nagyanyánk pedig kézen fogott és kivezetett minket a szobából.

A következő hónapban Pickerington nagyapám eladta a műhelyt egy inglesfordi cégnek, a Mulhouse és Fiának, akiknek már volt két kisebb kovácsműhelyük a környéken, de a kivándorlóknak köszönhető hallowstone-i forgalmat meg sem közelítette egyik sem. Mulhouse-ék Mr. Fentonhoz hasonlóan gondolkodtak a vasútról és

szilárd meggyőződésük volt, hogy amíg világ a világ, nagy társzekerek szállítják majd a kivándorlókat Írországból a liverpooli kikötőbe, Hallowstone pedig, mint utolsó állomás a nagy út előtt, mindig is virágzó város lesz, benne a hasonlóan virágzó kovácsműhellyel.

Az első megrázkódtatás után szüleim érdekes módon nem ellenezték tovább az üzletet, sőt, mire sor került a szerződés aláírására és a műhely átadására, már kifejezetten támogatták nagyapámat, aki kemény férfi létére bizony elsírta magát az utolsó munkában töltött napján. Időközben ugyanis kiderült, mekkora összeget fizet a Mulhouse és Fia a műhelyért: a vételár a mi kis városunk viszonyai között valóságos vagyonnak számított. Nagyapám vásárolt belőle egy kis házat Helen nénikénknek, aki nemrégiben ment férjhez és nagyon szeretett volna külön költözni a férje családjától, aztán egy kis összegtől eltekintve, amit öreg napjaira tett félre magának, az egész megmaradt vételárat odaadta apánknak. Később, már a halála után tudtuk meg, hogy egy liverpooli bankban Katie-nek és nekem is elhelyezett egy-egy kisebb összeget. A kovácsmesterségtől nem vonult vissza teljesen – a háza mögötti udvarban felépített egy aprócska műhelyt, ahol már csak a saját kedvtelésére dolgoztatott, díszítőelemeket és más, finoman formált apróságokat készített. A Mulhouse és Fia ilyesmivel nem foglalkozott, az ő fő tevékenységük a patkolás mellett a hatalmas kerítések és rácsok készítése volt, és még örültek is, hogy az ilyen apró „cifraságokkal” nem kell bajlódniuk.

Apámat már a műhely eladása utáni napokban megkeresték mindenféle úriemberek, akik állításuk szerint a legkiválóbb és legbiztonságosabb befektetési lehetőségeket kínálták neki, de ő nem bízta a pénzét idegenekre. Egyébként is olyan befektetést keresett, ami neki magának is munkát jelent. Egész életében dolgozó ember volt, aki már a műhely eladása utáni néhány hét alatt kis híján belebolondult a semmittevésbe.

Anyám hirtelen ráébredt, hogy az egészsége már nem a régi – állítása szerint már évek óta betegeskedett, csak nem akarta a családját terhelni a panaszaival – és felvetette, hogy elutazhatna egy gyógykúrára Bath-ba, hátha az ottani gyógyvíz és a jó levegő hatására újra megerősödne. Apám ugyan megemlítette, hogy a tengeri levegő is jó hatású, Liverpool pedig itt van a szomszédban, de erre anyám csak felhúzta az orrát és napokig megbántva járkált a házban, míg végül apám beadta a derekát és beleegyezett a bathi utazásba. Anyámat gyermekkori barátnöje, Jane Carpenter kísérte el, aki fiatalon megözvegyülve a férjétől örökölt járadékból kényelmesen éldegélt egy Hallowstone melletti kis udvarházban. A fényűző nagy szállodák és szanatóriumok természetesen nem jöhettek szóba, hiszen ami a mi viszonyaink között vagyonnak számított, az Bath-ban nem sokat jelentett, de egy rendes panzióban azért ki tudtak venni két szép szobát közvetlen kilátással a sétányra.

Anyánk egy teljes hónapot töltött Bathban Jane Carpenterrel, és talán szégyen bevallani, de Katie és én nagyon élveztük a távollétét. Nélküle sokkal nyugodtabb és csendesebb volt a ház, nagyanyánk példásan ellátott bennünket, napközben pedig nagyobb szabadságot élveztünk, mint valaha. Gyakran átsétáltunk Pickerington nagyapánkhoz, figyeltük, ahogyan virágokat és állatfigurákat formál az udvarbeli kis műhelyében, különleges motívumokat találtunk ki neki és élvezettel néztük, ahogyan a merev vasrudak kecses rózsaszálakká formálódnak a keze alatt.

Apánkat ebben az időben kereste meg egy Brokerlow-ban élő unokafivére azzal az ötlettel, hogy nyissanak szállodát a tervezett vasútállomás szomszédságában. A munkálatok nemsokára megkezdődnek, a mérnökök már be is szállásolták magukat Sir Wesley-hez,

készülnek a tervek, toborozzák a munkásokat, egy szó mint száz, rövid időn belül akkora népvándorlás lesz Brokerlow-ban, hogy a mostani egyetlen, szerény kis fogadó már sem elég nagy, sem elég előkelő nem lesz az érkező vendégek számára.

Apámat nem kellett sokáig győzködni, amikor pedig kiderült, hogy az ötlet mögött valójában Sir Wesley Richwaller áll, aki maga is komoly összeggel szállna be a vállalkozásba, a kérdés el is dőlt. Ügyvédet hívtak, céget alapítottak és alig két héttel George bácsikám első látogatása után már meg is vásárolták a leendő szálloda számára kiszemelt telket a Brokerlow-i vasútállomás kijelölt helye mellett.

Katie és én ettől fogva egyre inkább a nagyszüleink gondjaira lettünk bízva. Apánk hetekre átköltözött George bácsiékhoz Brokerlow-ba, anyánk pedig Bathból hazaérkezve máris a következő gyógykúráját kezdte tervezgetni.

Katie hét éves volt ekkor, én alig múltam öt. Nem sokat értettünk a változásokból, pedig a világ, mint nagyanyám mondogatta később, akkor kezdett végérvényesen átalakulni körülöttünk.

Katie ősszel iskolába ment, így én a napok nagy részében egyedül voltam otthon. Reggelente ugyan mindig elkísértem Katie-t, és kitarthatóan minden áldott reggel megkérdeztem a tanítót, nem maradhatnék-e ott én is, de egyszer sem engedte meg. Csalódottan ballagtam haza és nagyon irigyeltem azt a két tucatnyi fiút és lányt, akik a szűk kis tanteremben üldögélhettek a padokban, igazi könyvekkel és füzetekkel, kihegyezett lúdtollakkal és tintásüvegekkel, amelyekre nagyon kellett vigyázni, mert ha feldőltek és kifolytak, nagyon nehezen lehetett kiszedni a foltot a ruhákból, ráadásul új tintát is kellett venni, ami nem volt olcsó mulatság. Azt hiszem, már azokban az időkben éreztem, hogy ez az én igazi világom: az iskola és a tanulás világa.

A gyerekek többsége nem szeretett iskolába járni, pedig akkoriban még Mr. Forrester volt a tanító, egy kedves, türelmes öregúr, aki